

HANGYA

Nemzetközi szövetkezeti ünnep.

Előző számunkban már hirt adtunk arról a nagyjelentőségű elhatározásról, melyet a londoni nemzetközi szövetkezeti szövetség között abból a célból, hogy egy nemzetközi szövetkezeti ünnepnapot teremtsen, melyet mindenütt, hol szövetkezetek vannak, vagy ha még nincsenek, barátai vannak a szövetkezeti működésnek, megünnepeljük olyképpen, a mint azt a munkások és pedig nálunk még csak a gyári és ipari munkások teszik, minden év május hó 1-vel. Az erre vonatkozó felhívást a Hangya június 10-én megjelent 23-ik száma teljes egészében közzétette.

A Hangya központ igazgatósága hozzájárult elhatározásával a felhívás teljesítéséhez és a Londonban megállapított július 7. helyett, mivel szövetkezeti tagjainak túlnyomó nagy része földmives vagy gazdálkodással foglalkozó falusi kisgazdákból áll, kiknek egy munkanapnak fel nem használása az épen legszorgalmasabb időkihasználást igénylő évszakban, helyre nem hozható kárt okozna, a következő napot, július hó 8-át határozta nemzetközi szövetkezeti ünnepnapnak.

Midőn erre az új ünnepnapra, mely nem akar az egyházi ünnepeken kívül új ünnepnap lenni, hanem egy egyházi ünnepnapon az egyházak tanításához alkalmazkodó irányba akarja tagjainak gondolkozását terelni és felhívni figyelmüket olyan új eszmékre, törekvésekre és intézményekre, melyek végső célja a béke és megelégedés a jóakaratu emberek közt, hívjuk fel szövetkezeteink és tagjainak figyelmét az ünnepléshez kellő emelkedett gondolkozást és elmélyedést az által kívánjuk előkészíteni, hogy a felhívó nemzetközi szövetséget és céljait ismertetve, meg akarjuk őket nyerni az igazi szövetkezeti munka barátainak.

A londoni szövetkezeti szövetség tagjai, szövetkezeti központok és más társaságok olyanok, melyek áruknak nagyban való bevásárlásával foglalkoznak, minő a glasgowi nagy bevásárló társaság, mely 270 szövetkezetet lát, vagy a hamburgi német fogyasztási szövetkezetek központja, mely 1376 társaság részére eszközöl bevásárlásokat.

A világ minden részéből vannak a szövetségnek tagjai, köztük Európa majdnem minden államából, Romániából is a Casa centrala a cooperativelor săcși és a nagyenyedi Hangya központ is.

Ezek a szövetkezeti központok és nagy árukereskedő társaságok, mind meg-egyeznek egymással abban a tekintetben, hogy ugyanazon alapon állanak: szemben a jelenleg uralkodó kapitalistikus kereskedelemmel a ja-

vak elosztásában védelmezni a kisembereket, a capitalistikus kereskedelem kinövésait és igazságtalanságát ellensúlyozva. Az áru uzsora, a szabad árképződést lehetetlenné tevő karral, trösztök és más nagyjelentőségű fogások, melyek mindenütt magukkal viszik a nagytőke előnyeként a nagytömegek kihasználását, ezek előtt a társaságok előtt ismeretlenek, mivel a tisztességes kereskedelem minden követelményének eleget téve, azt az ideális célt követik, hogy az élet elsődrendű szükségleteit onnan, ahol feleslegbe vannak, oda, ahol szükségesek, olyképpen juttassák el, hogy a követelés kizárja a speculáció felhasználásával újabb tőkék kepződését és felhalmozását.

Mihelyt ezen célt és ahoz vezető utat kiterjesztjük egy ország határán kívül több országra, eljutottunk a londoni nemzetközi szövetséghez, mely a világ szövetkezeteit egyesíti, irányítja és vezeti azzal a törekvéssel, hogy az áruk elosztását országhatárokon való tekintet nélkül tegye lehetővé mindenütt szövetkezeti alapon. Ennek a törekvésnek sikere szoros összefüggésben áll a nemzetközi béke biztosításával, mivel minden háboru és legfőként az utolsó világháboru bizonyította, hogy részben gazdasági okokból a nagytőke hódításának céljából születik, folyama alatt embereknek életét és vagyonát tömegesen pisztítja, a törvények hatályát felfüggeszti, megrendíti a jogrendbe helyezett bizalmat és befejezése után is oly nyomort teremt, melyet semmiféle hódítás területben és hatalomban nem képes indokolni és mentesíteni. A háboru és háboru utáni állapotok homlokegyenest ellenkeznek az emberi munka, a becsületes emberi munka és annak eredményeit biztosító törekvésekkel és ezért mind erősebb a törekvés és gondoskodás abban az irányban, hogy a nemzetek közötti ellentétek a háboru kiküszöbölésével békés uton szüntetessenek meg. Azokba a nemzetközi egyesületekben, melyek ezt a célt államférfiak, politikusok összehozásával szolgálják — csatlakozik a szövetkezetek nemzetközi szövetsége, mely ugyanazt a célt a gazdasági életben jelesen a kereskedelemben a szövetkezetek által kívánja megközelíteni.

A romániai Hangya szövetkezetek központja jól tudja, hogy a kitűzött cél a nemzetközi béke biztosítása a háboru és erőszak minden fájának kiküszöbölésével még messze távol sem áll, de magát a törekvést meggyőződésből helyesli, látva azt a meg nem mérhető bonyodalmat és nehézséget, nyomort és visszaesést, mit a legutóbbi háboru is tisztán gazdasági téren a tisztességes kereskedelemmel okozott és a maga részéről hozzá kíván járulni ahhoz, hogy szövetkezeteinek vezetői és

tagja, értsék meg és lelkesüljenek a londoni szövetkezeti szövetség ideális, de rendkívül gyakorlati jelentőségű elhatározásáért. Nagyszámú csak hosszú idő képes megérlelni folyton megújuló és kitartó munka által. Mi készséggel állunk ennek a nyugatról jövő eszme áramlásnak szolgálatába és hirdetjük szövetkezeteink körében a türelemmel és békeszeretettel szükségességét. Hangya szövetkezetek! Július hó 8-án meghallgatva az egyház tanítását, az egymás szeretetének lélekbeni jutalmáról, gondolkozatok azokról a világi és gazdasági előnyökről, melyeket sokan egymással egyesülve gazdaságokban és háztartásokban biztosíthatok és ünnepeljétek meg e napot azzal a tudattal, hogy e napon a világ minden részében emberek milliói egyesülnek veletek ugyanazon gondolattal és ugyanazon hittel a nemzetek közötti béke megteremtése iránt.

Dr. Garda Kálmán.

A központ közleményei.

Áru osztályunk értesíti a szövetkezeteket, hogy az általuk nagyobb részt ismert és kedvelt küküllőmenti bor raktárunkból teljesen kifogyott.

Pincénket azonban újból felszereltük a szövetkezet igényeit feltétlenül kielégítő fajborokkal, melyeknek minősége, kiváló zamata garancia arra, hogy a szövetkezetek általános megelégedését elnyerhessük.

Sikerült beszereznünk *Erdélyi Hegyaljai fajborokat* kellő mennyiségben és pedig:

Erdély Hegyaljai Leánykát,

Rajnai rizlinget,

Ó pecsenye bort,

Muskotály bort,

továbbá 1921. évi *Erdély Hegyaljai elsőrendű asztali bort*, 1922. évi *asztali bort*.

A fajborokat csak július hó 1-től hozzuk forgalomba, míg az asztali borokból bármily megrendelést azonnal szállíthatunk.

Felhívjuk szövetkezeteinket, hogy bor szükségletüket központunk pincéjéből raktáraink útján szerezzék be, mert így elsőrendű és kiváló zamatu borokkal szolgálhatják ki tagjaikat a legelőnyösebb árak mellett.

A megrendeléseket tehát ezen hirdetésünk alapján adják fel a különböző faj és asztali borokra vonatkozólag.

A Hangya kaszák iránt megnyilvánult érdeklődésből megállapítottuk, hogy gazdáink a legnagyobb bizalommal

viseltetnek ezen márkával szemben. Te-kinttettel arra, hogy még egyes szövetkezetek kasza szükségletüket nem szerezték be, a még rendelkezésre álló egyharmad készlet méltányos eloszthatása céljából ismételten felhívjuk figyelmét szövetkezeteink vezetőinek, valamint a szövetkezeti gazda tagoknak az idei Hangya kaszák kiváló minőségére. Kaszáink elsőrendű steier acélból gyártottak. Helyes kiverésük, valamint fenésük biztosítja a tartós élezést és így a kis gazdáknak napi beosztott munkájukat ezáltal nagyban elősegítik.

A Hangya kaszáink össze nem hasonlíthatók a belföldön forgalomba hozott különböző kivitelű kaszákkal, miután a gyártásnál igen nagy súlyt fektettünk arra, hogy a belföldön forgalomba hozott prima kaszákat is felülmulják. Felhívjuk tehát szövetkezeteink vezetőségét, hogy míg készletünk tart, szükségletüket e cikkben fedezzék.

Megérkeztek külföldről a legjobb minőségű steier acélból készült fogas sarlóink is, melyek 2/0-ás és 1/0-ás nagyságokban készültek.

Felhívás a szövetkezeti adók tárgyában.

E cím alatt Hangya lapunk 1923. évi június 3-án megjelent 22-ik számában felkértük összes szövetkezeteinket arra, hogy az 1922. évi üzleti év nyereségéből (feleslegéből) a szövetkezeti üzletrészek után fizetendő 15 százalékos adót a reájuk nézve illetékes állami adóhivatalhoz fizessék be és ezen adót bevételző adóhivatal teljes román címét, székhelyét, a kapott nyugta számát és a befizetett adó pontos összegét központunkkal közöljék.

E felhívással kapcsolatban még arra is felkérjük szövetkezeteinket, hogy a most folyamatban levő adókievételek alkalmával akkor, amikor az adókievető bizottság a szövetkezetenél a vállalati adókievetése céljából megjelenik s az adókievetési jegyzőkönyvet (proces verbal pentru impunerea veniturilor a întreprinderilor comerciale și industriale) felveszi, sziveskedjenek az ügyvezető urak e jegyzőkönyvbe felvételni azt, hogy az 1922. évi üzleti nyereségből a közgyűlés a szövetkezeti üzletrészek után mily összeg fizetését határozta el és hogy ezen osztalék-összeg után 15 százalékos adóban melyik adóhivatalhoz, milyen összeget és milyen nyugtaszám alatt fizetett be. Egyben felkérjük a jegyzőkönyvbe felvételni azt is, hogy a szövetkezet adóköteles jövedelméből az üzletrészek után kifizetett osztalék-összeg vonassék le és ezen összeg mentesítsék a szövetkezet vállalati adója alól, abból az indokból, hogy ezen osztalék-összeg már egyszer megadóztatott s így a törvény értelmében ugyanazon összeg újból nem adóztható meg.

Ugyancsak a Hangya lapunk folyó évi június 3-án kelt 22-ik számában közölt tájékoztatás szerint befizetendő a

15 százalékos adó azon szövetkezeteink részéről, amelyek a szövetkezet igazgatósági és felügyelőbizottsági tagjainak az 1922-ik üzleti év nyereségéből jutalmakat vagy jutalékokat szavaztak meg a közgyűlésen. Ezen utóbbi jutalékok vagy jutalmak összege az adókievető bizottság adókievetési jegyzőkönyvének felvétele alkalmával szintén bejelentendő és hasonlóképpen kérendő, hogy az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok jutalmazására az 1922. évi nyereségből fordított összegek a szövetkezet adóköteles nyereségéből (a mérlegben kimutatott tiszta nyereségből) szintén levonassanak.

Végül felkérjük összes szövetkezeteinket, hogy az adókievető bizottság által nekik átadandó adókievetési jegyzőkönyvet, még az átvétel napján és az átvétel keltének (év, hó, nap) az illető jegyzőkönyvre leendő rávezetése mellett központunknak haladéktalanul beküldeni sziveskedjenek, hogy az esetleg sérelmes adókievételek ellen központunknak módjában állhasson kellő időben felelősséggel élni. Erre annál is inkább kérjük szövetkezeteink ügyvezetőit, mert a felelősségi határidő elmulasztása esetén a sérelmes adókievetés ellen központunk nem felelősséggel.

Szövetkezeti hírek.

Halálozás. Megrendítő csapással sujtotta és mély gyászba borította a nagykendi szövetkezetet Kovács György ref. lelkes szövetkezeti ügyvezető elnök hirtelen elhunyt. Megboldogult a szövetkezet alapítása óta annak szervezése és fejlesztése érdekében hervadhatatlan érdemeket szerzett. A köz érdekében soha nem lankadó buzgalommal kifejtett munkássága pedig hivei, embertársai és szövetkezeti kartársai megbecsülését, szeretetét eredményezte s így elveszte mély fájdalommal tölt el mindnyájunkat. Folyó hó 17-én kísérte vezérét örök nyugalomra a szövetkezet népe nagy részvét mellett, emléket az egész szövetkezeti tábor kegyelettel őrzi meg.

Szövetkezeti eredmények. A szatmármegyei *magyargyéresi* fogyasztási szövetkezet 1906-ban alakult, mely idő óta a szövetkezet az egész környék valószínű jóleti intézményévé fejlődött. A gazdálkodó lakosság megtalálta a szövetkezetben azt az alapot és erőt, melyre támaszkodva anyagi gyarapodását és ezzel együtt boldogulását hatékonyan előmozdithatja, mely okból megértő és öntudatos szövetkezeti szellemmel viseltetik a szövetkezet működésével szemben. A szövetkezet viszont munkás tagja a nagy szövetkezeti szervezetnek és a szövetkezeti mozgalomba azzal az erős szövetkezeti akarattal kapcsolódik be, ami a szövetkezés szellemének igazi hiveit jellemzi. Elért eredményeit igazolják legutóbbi mérleg adatai, melyek szerint fejlődése biztosítva van, mert betartja a helyes szövetkezeti ügyvezetés legfontosabb követelményeit. Csak így

vált lehetségessé, hogy a szövetkezet a múlt évben lebonyolított 335.546 Leu forgalommal szemben a folyó évben 5 hónap alatt árukészletét szinte ötször megforgatva, máris 208.170 Leu áruforgalmat ért el. A központtal való szoros kapcsolat előnyeinek megértése és kihasználása látható abból is, hogy árukészletének 70 százalékát rendszeresen a Hangyától szerzi be. Vagyoni helyzete is igen öröndetes, tulajdonát képezi egy szép szövetkezeti ház, melynek mai értéke 50.000 leire is tehető. Tartozása nincsen s így további nagyarányú fejlődése várható.

A központi üzletrészek 1922. évi osztalékának kifizetése.

Értesítjük szövetkezeteinket, hogy folyó évi április hó 12-ikén tartott rendes közgyűlésünk akként határozott, hogy a központi üzletrészek 1922. évi szelvényeire eső osztalékot — a törvény szerint visszatartandó 15% osztalék-adó levonásával — 1923. július 1-től kezdve fizeti ki a szelvénybirtokosoknak.

Kérjük ennél fogva azokat a szövetkezeteket, a melyek a birtokukban levő központi üzletrészek 1921. évi 2. számú szelvényeit még nem küldték be, hogy a szelvényeket sürgősen betérjesztini sziveskedjenek.

A szelvényekre eső osztalékot 1923. július 1-i értékkel külön értesítés szerint fogjuk az érdekeltek javára irni.

Az üres petroleumos hordók és szeszes vastartányok visszaküldését ismételten kértük szövetkezeteinktől, minek dacára, most az aratási és cséplési szezon előtt hordóink és tartányaink legnagyobb részét sajnálatosan kell nélkülöznünk egyes szövetkezetek nemtörődőmsége folytán.

Ezen tény központunkat valósággal meggátolja abban, hogy a szövetkezeteket idejében elláthassa a cséplési időszakra szükséges benzinnel és szesszel s így nagyban akadályozza a szövetkezeteinkkel való özműködésünk eredményességét. Azonkívül a szövetkezet meg gondolatlanul saját magát is felesleges kiadásoknak teszi ki, mert a hordó és tartány hiány miatt központunk kénytelen lesz a visszaküldést idejében nem teljesítő szövetkezetekkel szemben külön 5% késedelmi díjat felszámítani a betét összeg után.

Remélhetőleg valamennyi szövetkezet belátással lesz a központ ezen felhívásával szemben és a legrövidebb idő alatt beküldi a raktárakhoz a szövetkezetnél szanaszét heverő üres szeszes vastartányokat és petroleumos fahordókat, hogy a benzin és szesz szállítást sürgősen valamennyi szövetkezethez megkezdhesük.

A „Hangya” című mellékletet szerkesztli:

DR. SZENT-IVÁNYI ÁRPÁD.

A melléklet tulajdonosa:

A „HANGYA” SZÖV. KÖZPONTJA, NAGYENYEL

Kindó:

TÖRÖK BÁLINT

az E. O. E. Iltkára.